

arkkitehti eero saarisen näyttelyn maailmankiertue alkaa suomesta lokakuussa 2006

eero
saarinen
huominen
hahmottuu

Näyttelyn pääsponsor:

ASSA ABLOY

Järjestäjät kiittävät
tuesta Kevin Roche
John Dinkeloo
and Associates
-arkkitehtitoimistoa.

Suomen näyttelyn
sponsor:

RUUKKI

Suomen
mediasponsorit:

deko.

Näyttelyn yhteistyö-
kumppani:

artek

Näyttelyä tukevat
opetusministeriö,
Helsingin
Sanomain Säätiö,
Senaattikiinteistöt ja
Helsingin kaupunki.

www.mfa.fi
www.taidehalli.fi

Tietoja näyttelyn
matkasta maailmalla,
sen esityspaikoista ja
-ajoista on saatavissa
osoitteesta

www.eerosaarinen.net

Amerikkalainen, suomalaissyntyinen arkkitehti Eero Saarinen kuului modernin arkkitehtuurin maineikkaimpiin suunnittelijoihin. Ennenaikaisesti kuolleen Saarisen tuotantoon kuuluvat mm. sellaiset, heti toisen maailmansodan jälkeen toteutetut yksilölliset mestariteokset kuin Amerikan lännen valloituksen muistoksi rakennettu, 192 metriä korkea St. Louis Gateway Arch -kaari (1948-64), John F. Kennedyn lentoasemalle suunniteltu TWA:n lentoterminaali (1956-62) lennokkaine, lentämisen hohdokkuutta korostavine betonikaari- neen sekä Detroitin lähelle alumiinista ja lasista rakennettu General Motorsin (1948-56) tekninen keskus - "Teollisuuden Versailles". Eero Saarinen hyödynsi töissään moderneinta rakennustekniikkaa, ja hänen arkkitehtuurissaan oli uudenlaista ja persoonallista, usein myös metaforisia elementtejä sisältävää estetiikkaa. Hän toi esiin tuotannossaan Amerikan sodanjälkeisiä avoimen yhteiskunnan ihanteita, jotka tarjosivat rajattomia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja. Uudenlaisen ja rikkaamman arkkitehtuurikielen etsijänä vuonna 1961 - vain 51-vuotiaana - kuolleesta Eero Saarisen tuli yksi aikansa kiistanalaisimpia, mutta samalla tuotteliaimpia ja vaikutus- valtaisimpia arkkitehteja.

EERO SAARINEN: HUOMINEN HAHMOTTUU on ensimmäinen tämän merkittävän arkkitehdin elämäntyölle omistettu laaja katsel- mus. Se on samalla Suomen rakennustaiteen museon 50-vuotis- juhlanäyttely, joka aloittaa nelivuotisen Euroopan ja Yhdysvaltain kiertueensa Helsingin Taidehallista.

Näyttely on avoinna yleisölle 7.10.-6.12.2006

Näyttelyn järjestävät Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Suomen raken- nustaiteen museo ja National Buiding Museum, Washington, D.C., Yale Univer- sity School of Architecture tuella. Helsingin-esityksen jälkeen näyttely kiertää Euroopan ja Yhdysvaltojen museoissa. Näyttelykaupungit ovat Oslo, Bryssel, Detroit (Cranbrook), Washington, D.C., Minneapolis, St. Louis, New York, Los Angeles ja New Haven. New Yorkissa näyttely on esillä Solomon R. Guggenheimin museossa vuonna 2009, jolloin tämä Frank Lloyd Wrightin suunnittelema museo viettää 50-vuotisjuhliiaan. Kiertue päättyy Yaleen, New Haveniin vuonna 2010, jolloin on kulunut 100 vuotta Eero Saarisen syntymästä.

suomen
rakennustaiteen
museo

kasarmikatu 24
00130 helsinki
t. 09 8567 5100
f. 09 8567 5101
mfa@mfa.fi www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

yhteistyössä
suomen new yorkin
kulttuuri-instituutti
suomen
rakennustaiteen
museo
national building
museum
yalen yliopiston
arkkitehtikoulun tuella

Taidehalli

nervanderinkatu 3
00100 helsinki
t. 09 454 2060
avoinna
11-18 (ti, to, pe), 11-20 (ke), 12-17 (la-su)
pääsymaksu
7/5 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi

NÄYTTELY esittelee Eero Saarisen tuotantoa 1930-luvulta 1960-luvun puoliväliin, jolloin valmistui viimeinen hänen suunnittelemissaan rakennuksista. Sen veivät postuumisti päätökseen hänen työtoverinsa Kevin Roche ja John Dinkeloo. Näyttely tarjoaa ensi kerran tilaisuuden nähdä Saarisen elämäntyö yhtenä kokonaisuutena. Saarisen tuotantoa tarkastellaan sekä sodanjälkeisen modernin arkkitehtuurin näkökulmasta että vauraan, teknologisesti edistyneen ja demokraattisen yhteiskunnan pyrkimysten ja arvojen kiteyttäjänä.

Näyttelyn vetonauloina ovat eri arkistoista ja yksityiskokoelmista lainatut luonnospiirustukset, työpiirustukset, pienoismallit, valokuvat, kalusteet ja filmit sekä muu aineisto, josta suuri osa ei ole aiemmin ollut näytteillä. Merkittävä osa materiaalista on saatu Yalen yliopiston käsikirjoitus- ja arkistokokoelmasta, josta on muodostunut laajin Eero Saarista koskeva aineistokokonaisuus sen jälkeen kun Kevin Roche - itsekin maailmanmaineeseen noussut arkkitehti - vuonna 2002 lahjoitti sinne entisen työtoverinsa koko arkiston. Edellä mainitun näyttelyaineiston lisäksi Yalen opiskelijat ovat tehneet digitaalimaatietoita Saarisen töistä nimenomaan tätä näyttelyä varten.

Eero Saarinen: Huominen hahmottuu käsittää kaksi kokonaisuutta, joista ensimmäinen ja laajempi, SUUNNITELMIA SODANJÄLKEISEEN AMERIKKAAN rakentuu viiden teeman ympärille:

KANSAKUNTA tuo esiin kuinka Saarinen pystyi arkkitehtuurissaan tulkitsemaan ja rakentamaan omaleimaista kuvaa modernista Amerikasta - myös kansainvälisesti. Hänen ainutlaatuiset lähetystörakennuksensa, lentoasemansa ja muistomerkkinsä rohkeine muotoineen ja teknisine ratkaisuineen edustivat uudenlaista monumentaalisuutta. Esimerkiksi sellaisissa töissä kuin Dulles International Airport (1958-62) tai Milwaukee County War Memorial (1953-57) saivat ilmaisunsa silloisen Amerikan taloudellisen ja poliittisen mahdin keskeiset pyrkimykset. Saarisen uusi ja edistyksellinen arkkitehtuuri poikkesi selvästi konservatiivisesta klassisismista, jonka valtio oli omaksunut ennen toista maailmansotaa.

LIIKE-ELÄMÄ esittelee Saarisen johtavien suuryritysten arkkitehtina. Saarinen oivalsi arkkitehtuurin mahdollisuudet uudenaikaisten yritysten julkisuus kuvan luomisessa. Tämän asenteen eräänä seurauksena oli mm. se, että samalla hänen asiakkaansakin leimautuivat edistyksellisiksi ja uudistushaluisiksi. Saarisen kokeilunhalun ja kekseliäisyyden tuloksia olivat mm. ensimmäinen heijastava verholasiseinä (Bell Laboratories, Holmdel, New Jersey, 1957-62), ensi kertaa pilvenpiirtäjässä käytetty teräsbetonirunko (CBS Building, New York City, 1960-64) sekä ensimmäinen yrityspuisto (IBM Research Center, Yorktown, New York, 1957-61).

suomen
rakennustaiteen
museo

kasarmikatu 24
00130 helsinki
t. 09 8567 5100
f. 09 8567 5101
mfa@mfa.fi www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

yhteistyössä
suomen new yorkin
kulttuuri-instituutti
suomen
rakennustaiteen
museo
national building
museum
yalen yliopiston
arkkitehtikoulun tuella

Taidehalli

nervanderinkatu 3
00100 helsinki
t. 09 454 2060
avoinna
11-18 (ti, to, pe), 11-20 (ke), 12-17 (la-su)
pääsymaksu
7/5 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi

ASUMINEN esittelee Saarisen asunosuunnitelmia. Monet niistä ovat myöhemmin osoittautuneet suunnannäyttäjiksi nykyaikaisen asuintalon arkkitehtuuri- ja teknologiaihanteiden kehityksessä. Esimerkkeinä mainittakoon mm. John Estenza House (Los Angeles 1945) ja Miller Residence (Columbus, Indiana, 1953-57), joissa kummassakin käytettiin uraa uurtavalla tavalla sittemmin moderniin asuntoarkkitehtuuriin itsestään selvästi kuuluvia peruselementtejä, kuten vapaata pohjaratkaisua, ulkotilan ja sisätilan vuorovaikutusta sekä teollisia komponentteja. Näyttelyn tämä osa kertoo myös siitä, miten merkittävä rooli Eero Saarisella oli Amerikan sodanjälkeisessä arkkitehtuurissa sen arvioidessa uudelleen eurooppalaisen modernismin periaatteita.

YHDYSKUNTA näyttää havainnollisesti, kuinka Saarinen pyrki arkkitehtuurissaan edistämään mm. yhteisöllisyyttä - erityisesti monissa yliopistoalue-, kappeli- ja kirkkosuunnitelmissaan. Laatiessaan aluesuunnitelmia ja rakennuksia sellaisille instituutioille kuin Vassar College, Yalen yliopisto, Michiganin yliopisto ja Massachusettsin teknologinen instituutti, hän tukeutui isänsä Eliel Saarisen periaatteeseen, jonka mukaan "arkkitehtoninen muoto on yhtä kuin sosiaalinen muoto". Hän halusi luoda opiskelijoille olosuhteet, jotka toisaalta takaavat yksilön oman rauhan ja toisaalta myös kannustavat yhteisöllisyyttä edistävään sosiaaliseen vuorovaikutukseen.

KALUSTEET-osasto esittelee Saarisen teollista muotoilua 1930-luvulla Cranbrookissa syntyneistä opiskeluajan projekteista aina 1950-luvulla Knollille suunniteltuihin ikonimaisiin "Tulppaani"-pöytiin ja -tuoleihin asti.

Vaikka lahjakasta Eero Saarista on usein pidetty yksilöllisenä sankariarkkitehtinä, hän oli todellisuudessa ylpeä yhteistyökavustaan muiden arkkitehtien, taiteilijoiden, insinöörien sekä asiakkaiden kanssa. Tämän asennoitumisen tuloksena syntyi arkkitehtuuria, joka sekä sulautui harmonisesti ympäristöönsä että oli esimerkki yksilöllisestä ilmaisusta, jossa "vahva ja yksinkertainen perusidea hallitsi kokonaisuutta".

Näyttelyn suppeampi osa, ARKKITEHTI JA HÄNEN MILJÖÖNSÄ, käsittelee Saarisen laajaa ystävä-, perhe- ja ammattiveripiiriä. Se tuo osaltaan esiin, kuinka hänen yhteistyöhakuisuutensa auttoi hänen holistisen muotokäsityksensä toteutumista. Filmit, lehtileikkeet ja dokumentit sekä sellaisten mestarien kuin Ezra Stollerin ja Balthazar Korabin valokuvat luovat kuvaa miehestä, joka hallitsi aikansa kehittyneimmät mediastrategiat ja jolle moderni elämä oli jatkuvaa tiimityöskentelyä sekä selkeään päämäärään tähtäävää vuoropuhelua.

Eero Saarinen: Huominen hahmottuu -näyttelyn kuraattori on amerikkalainen arkkitehti Donald Albrecht, näyttelyarkkitehtina on toiminut Roy Mänttari (Suomen rakennustaiteen museo) ja näyttelyn grafiikan on laatinut Michael Bierut (Pentagram, New York).

suomen
rakennustaiteen
museo

kasarmikatu 24
00130 helsinki
t. 09 8567 5100
f. 09 8567 5101
mfa@mfa.fi www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

yhteistyössä
suomen new yorkin
kulttuuri-instituutti
suomen
rakennustaiteen
museo
national building
museum
yalen yliopiston
arkkitehtikoulun tuella

Taidehalli

nervanderinkatu 3
00100 helsinki
t. 09 454 2060
avoinna
11-18 (ti, to, pe), 11-20 (ke), 12-17 (la-su)
pääsymaksu
7/5 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi

Eero Saarinen: Huominen hahmottuu -näyttelyyn liittyy 408-sivuinen julkaisu, jossa on yli 470 kuvaa. Kirjan julkaisee Yale University Press yhteistyökumppaneinaan Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti, Suomen rakennustaiteen museo ja National Building Museum, Washington, D.C., Yale University School of Architecturen tukemana.

Kirjan ovat toimittaneet apulaisprofessori Eeva- Liisa Pelkonen ja näyttelyn kuraattori Donald Albrecht. Artikkeleita ovat kirjoittaneet mm. Mark Coir, arkiston johtaja, Archives of Cranbrook Educational Community, Sandy Isenstadt, Yalen yliopiston apulaisprofessori, Reinhold Martin, Columbian yliopiston apulaisprofessori, Will Miller, puheenjohtaja, Irwin Financial Corporation sekä Vincent Scully, Yalen yliopiston professori emeritus. Kirjan suomalaiset kirjoittajat ovat amanuenssi Susanna Santala, Taidehalli sekä tutkimuspäällikkö Timo Tuomi, Suomen rakennustaiteen museo.

ISBN-13: 978-0-300-11282-5

ISBN-10: 0-300-11282-3

ISBN-10: 0-9724881-2-x

Hinta 65 € (kovakantinen)

55 € (pehmeäkantinen)

Lisäksi julkaistaan pieni Eero Saarista koskeva näyttelyluettelo suomen- ja englanninkielisenä painoksena.

ISBN 952-5195-24-4

(suomenkielinen), hinta 8 €

ISBN 0-9724881-3-8

(englanninkielinen), hinta 8 €

Näyttelyn suojelija

Tasavallan presidentti Tarja Halonen

Järjestäjät

Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti

Suomen rakennustaiteen museo

The National Building Museum, Washington, D.C.,

Yale University School of Architecturen tuella

Projektityöryhmä

Juulia Kauste, johtaja, Suomen New Yorkin kulttuuri-instituutti

Severi Blomstedt, johtaja, Suomen rakennustaiteen museo

Chase W. Rynd, johtaja, National Building Museum, Washington, D.C.

Robert A.M. Stern, dekaani, Yale University School of Architecture

Kristiina Nivari, projektikoordinaattori

Eeva-Liisa Pelkonen, tutkimusryhmän johtaja

Näyttelytyöryhmä

Donald Albrecht, näyttelyn kuraattori

Roy Mänttari, näyttelyarkkitehti

Michael Bierut ja Jena Sher / Pentagram, graafinen suunnittelu

Hannu Hellman, näyttelykoordinaattori

Rosamond Fletcher, kuvatoimittaja Yhdysvalloissa

Marko Tandefelt, mediatuottaja

Essi Rautiola, näyttelykoordinaattori Yhdysvalloissa

Salla Kiehelä, kuvatoimittaja Suomessa

KDN Films, dokumenttielokuva

Kunniakomitea

Eduskunnan puhemies Paavo Lipponen

Suurlähettiläs Jukka Valtasaari

Suurlähettiläs Earle I. Mack

Florence Knoll Bassett

Carolyn Schwenker Brody, hallituksen puheenjohtaja,

National Building Museum

Kenneth Frampton, Ware Professor of Architecture,

Columbia University

Gloria Jussila Jackson

Markku Komonen, arkkitehti, professori,

Teknillinen korkeakoulu, Helsinki

Riitta Nikula, taidehistorian professori, Helsingin yliopisto

Terence Riley, pääkuraattori, Department of

Architecture and Design, Museum of Modern Art

Kevin Roche, arkkitehti

Vincent Scully, Sterling Professor Emeritus of the

History of Art, Yale University

suomen
rakennustaiteen
museo

kasarmikatu 24
00130 helsinki
t. 09 8567 5100
f. 09 8567 5101

mfa@mfa.fi www.mfa.fi
www.eerosaarinen.net

yhteistyössä
suomen new yorkin
kulttuuri-instituutti
suomen
rakennustaiteen
museo
national building
museum
yalen yliopiston
arkkitehtikoulun tuella

Taidehalli

nervanderinkatu 3

00100 helsinki

t. 09 454 2060

avoinna

11-18 (ti, to, pe), 11-20 (ke), 12-17 (la-su)

pääsymaksu

7/5 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi